

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 12. mai 2017
(OR. en)

8654/17

COSI 85
ENFOPOL 203
CRIMORG 90
ENFOCUSTOM 109
CYBER 64
JAI 377

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Eelmise dok nr:	8420/2/17 REV 2
Teema:	Eelnõu: nõukogu järeldused ELi prioriteetide kehtestamise kohta võitluseks organiseeritud ja raske rahvusvahelise kuritegevusega aastatel 2018–2021

COSI toetusrühmas 12. mail 2017 peetud aruteludest tulenevalt edastatakse delegatsioonidele käesoleva märkuse lisas nõukogu järelduste eelnõu ELi prioriteetide kehtestamise kohta võitluseks organiseeritud ja raske rahvusvahelise kuritegevusega aastatel 2018–2021, mis esitatakse COREPERile/nõukogule vastuvõtmiseks.

**EELNÕU: NÕUKOGU JÄRELDUSED ELI PRIORITEETIDE KEHTESTAMISE KOHTA
VÕITLUSEKS ORGANISEERITUD JA RASKE RAHVUSVAHELISE
KURITEGEVUSEGA AASTATEL 2018–2021**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TULETADES MEELDE, et aastatel 2012–2013 rakendati nõukogu poolt 9.–10. juunil 2011 kokku lepitud ELi kuritegevusvastase võitluse prioriteetide¹ alusel organiseeritud ja rasket rahvusvahelist kuritegevust käsitlevat esialgset ja lühendatud ELi poliitikatsükli, millele järgnes aastatel 2014–2017 täieulatuslik ELi poliitikatsükkel nõukogu poolt 6.–7. juunil 2013 kokku lepitud ELi kuritegevusvastase võitluse prioriteetide² alusel;

TERVITADES meetmeid, mida liikmesriigid on koos justiits- ja siseküsimumste asutustega 2012.–2013. aasta ja 2014.–2017. aasta ELi poliitikatsükli rakendamiseks võtnud, eelkõige operatiivsete tegevuskavade raames, mis on aidanud kaasa organiseeritud ja raske rahvusvahelise kuritegevuse vastasele võitlusele;

JUHTIDES TÄHELEPANU ELi poliitikatsükli üha operatiivsemale laadile, mis võimaldab tegeleda ELi ähvardavate peamiste ohtudega koordineeritud ja struktureeritud viisil;

TUGINEDES ELi poliitikatsükli rakendamisel saadud kogemustele, mida kasutati nõukogus 27. märtsil 2017 kokku lepitud uue, 2018.–2021. aasta ELi poliitikatsükli³ väljatöötamisel;

MÄRKIDES, et vastavalt ELi poliitikatsükli metoodikale peab nõukogu kindlaks määrama ELi kuritegevusvastase võitluse prioriteetidid võitluseks organiseeritud ja raske rahvusvahelise kuritegevusega;

¹ 11050/11.

² 12095/13.

³ 7704/17.

RÕHUTADES, et tähtis on kindlaks määrata piiratud hulk ELi kuritegevusvastase võitluse prioriteete, mida on realistlikult võimalik rakendada Euroopa ja vajaduse korral riiklikul või piirkondlikul tasandil iga-aastaste operatiivsete tegevuskavade alusel vastavalt kokkulepitud mitmeaastastele strateegiakavadele;

KUTSUDES liikmesriike, institutsioone ja asutusi ÜLES tegema aktiivselt jõupingutusi, et tagada ELi poliitikatsükli operatiivne rakendamine, mis nõuab piisavaid inimressursse ja rahalisi vahendeid, teadlikkust ja tunnustamist. Mitmeaastaste strateegiakavade ja operatiivsete tegevuskavade väljatöötamiseks ja rakendamiseks on vaja kaasata eksperte ja anda neile piisavad volitused;

KUTSUDES kõiki osalisi ÜLES võtma vastavate ELi kuritegevusvastase võitluse prioriteetide puhul vajaduse korral liidri, kaasliidri või meetmejuhi rolli;

TERVITADES Europoli, Frontexi, Eurojusti ja CEPOLi poolt poliitikatsükli rakendamise toetamiseks võetud meetmeid;

MÄRKIDES kuritegevuse järjest suuremat horisontaalset olemust ja vajadust tugevdada mitut prioriteeti hõlmavat koostööd;

TOONITADES, et pädevad riigiasutused, sealhulgas liikmesriikide asjaomased õiguskaitse- ja õigusasutused, haldusasutused ning ELi institutsioonid ja asutused peaksid tegema ELi kuritegevusvastase võitluse prioriteetide rakendamisel väga tihedat koostööd, tagades niimoodi mitut valdkonda ja mitut asutust hõlmava lähenemisviisi. Siinkohal on väga oluline hea koostöö politsei, piirivalve, tolli, õigus- ja haldusasutuste ning ELi institutsioonide ja ametite vahel;

TERVITADES asjaolu, et paljude 2016. aastal võetud operatiivmeetmete puhul olid kaasatud ka muud kui õiguskaitse valdkonna partnerid, et rohkem kaasati erasektori partnereid ja suurenes tolliasutuste osalemine, märkides samal ajal, et kõnealuseid jõupingutusi on vaja veelgi suurendada;

TUNNISTADES, et kuritegevusega seotud ohte käsitleva valdkondadevahelise Euroopa platvormi (EMPACT) riiklikul koordinaatoril on oluline osa selle tagamisel, et asjaomased riigiasutused osalevad kuritegevusvastase võitluse prioriteetide rakendamisel ja et toimub tõhus riiklik koordineerimine;

RÕHUTADES, et tähtis on korraldada koolitusi ELi poliitikatsükli ja ELi kuritegevusvastase võitluse prioriteetide teemal ning suurendada nendealast teadlikkust liikmesriikides ning ELi institutsioonides ja asutustes ning ühtlasi edendada ELi poliitikatsükli alast teadlikkust kolmandates riikides;

TUNNISTADES sisejulgeoleku välismõõdet ning seda, kui tähtis on intensiivistada ja parandada koostööd kolmandate riikide, sealhulgas oluliste lähte- ja transiidiriikidega kuritegevusvastase võitluse prioriteetide osas ning asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonidega ELi poliitikatsükli operatiivsel rakendamisel;

KUTSUDES liikmesriike ÜLES optimeerima kättesaadavaks tehtud vahendite kasutamist ning KUTSUDES kõiki asjasse puutuvaid osalejaid ÜLES tagama piisavate vahendite õigeaegse kättesaadavaks tegemise, et toetada operatiivset tegevust ning teha võimalikuks selle alustamine varases etapis;

KORRATES, et organiseeritud ja raske rahvusvahelise kuritegevuse näol ELi sisejulgeolekut ähvardavate ohtude ennetamise ja nende tagajärgedega tegelemise vahel tuleb leida tasakaal;

TERVITADES Europoli poolt 9. märtsil 2017 välja antud ELi raske ja organiseeritud kuritegevuse põhjustatud ohtude hinnangut (EU SOCTA),⁴ mis sisaldab soovitavaid ELi kuritegevusvastase võitluse prioriteete vastavalt poliitikatsükli meetmele 3 ning ülevaadet potentsiaalsetest põhivaldkondadest, millele tuleks erinevatel kuritegelikel turgudel tähelepanu pöörata;

⁴ 6886/17 ADD 1 ja ADD 2 (EU RESTRICTED).

MÄRKIDES, et EU SOCTA kohaselt on ELis praegu uurimisel enam kui 5000 rahvusvahelisel tasandil tegutsevat kuritegelikku organisatsiooni ning et kuritegelikud turud on üha keerukamad ja dünaamilisemad ning esile kerkivad väiksemad rühmitused ja individuaalsed kuritegelikud ettevõtjad, kes tegelevad spetsiifilist laadi kuritegevusega, eeskätt veebis. Seetõttu tuleks erinevate kuritegevusvastase võitluse prioriteetide jaoks mitmeaastaste strateegiakavade ja operatiivsete tegevuskavade väljatöötamisel pöörata erilist tähelepanu ebaseaduslike kaupade ja teenuste, sealhulgas võltsitud kaupade e-kaubandusele;

VÕTTES ARVESSE organiseeritud ja raske rahvusvahelise kuritegevuse vastase võitluse prioriteete ja ülesandeid, mis on esitatud sellistes strateegiadokumentides nagu Euroopa Ülemkogu liikmete Malta deklaratsioon rände välisaspektide kohta: Vahemere keskosa rändetee küsimusega tegelemine; ELi sisejulgeoleku uuendatud strateegia (2015–2020)⁵ ja selle rakendusaruanded;⁶ Euroopa julgeoleku tegevuskava⁷ ja Euroopa rände tegevuskava,⁸ Euroopa julgeoleku tegevuskava, et võidelda terrorismi vastu ning liikuda tulemusliku ja tegeliku julgeolekuliidu poole;⁹ eduaruanded tulemusliku ja tegeliku julgeolekuliidu suunas liikumise kohta,¹⁰ tollivaldkonna riskijuhtimist käsitlev ELi strateegia ja tegevuskava,¹¹ tollikoostöö töörühma kaheksas tegevuskava (2016–2017),¹² ELi küberjulgeoleku strateegia,¹³ Frontexi 2017. aasta riskianalüüs, komisjoni 15. detsembri 2015. aasta piirivalvepakett, ELi ja Kagu-Euroopa piirkonna vaheline tegevuskava, milles käsitletakse ebaseaduslikku tulirelvakaubandust (2015–2019),¹⁴ 2016. aasta järgne inimkaubanduse vastane strateegia, nõukogu järeldused ja tegevuskava – edasised sammud seoses finantsuurimisega,¹⁵ nõukogu järeldused keskkonnakuritegude vastase võitluse kohta,¹⁶ ELi narkostrategia (2013–2020)¹⁷ ja kavandatav ELi narkootikumidealase tegevuskava aastateks 2017–2020¹⁸;

⁵ 9798/15.

⁶ 15277/1/16 REV 1, 11001/1/16 REV 1, 9151/16, 14636/15.

⁷ 8293/15.

⁸ 8961/15.

⁹ 8128/16.

¹⁰ 13442/16, 14617/16, 15808/16, 5775/17, 6928/17, 8339/17.

¹¹ 12644/14 + ADD 1, 15403/14.

¹² 13749/3/15 REV 3.

¹³ 6225/13.

¹⁴ 15516/14.

¹⁵ 8777/16.

¹⁶ 15412/16.

¹⁷ 17547/12.

¹⁸ 7379/17 + ADD 1.

RÕHUTADES, et eespool nimetatud strateegiadokumentide rakendamiseks võetavad meetmed ja käesolevad nõukogu prioriteedid peavad olema üksteisega kooskõlas;

MÄRKIDES, et kõikidel asjaosalistel peab olema piisav paindlikkus, et käsitleda ootamatuid või uusi ohte ELi sisejulgeolekule;

RÕHUTADES, et käsitleda tuleks organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi vahelistest võimalikest seostest tulenevaid ohtusid, eelkõige pidades silmas ebaseaduslikku tulirelvadega kauplemist ja võltsitud dokumentide valmistamist, kuid ka muud ebaseaduslikku tegevust, millest saadakse kriminaaltulu,

KEHTESTAB aastateks 2018–2021 organiseeritud ja raske rahvusvahelise kuritegevusega võitlemiseks JÄRGMISED suvaliselt järjestatud PRIORITEEDID.

1. Võidelda küberkuritegevusega, 1) takistades infosüsteemide vastu suunatud rünnetega seotud kuritegevust, eelkõige sellist, mis tugineb ärimudelile „kuritegevus kui teenus“ ja toimib internetikuritegevuse toetajana, 2) võideldes laste seksuaalse kuritarvitamise ja laste seksuaalse ärakasutamise, sealhulgas laste kuritarvitamist kujutava materjali tootmise ja levitamise vastu ning 3) võttes sihikule kurjategijad, kes on seotud mittesularahaliste maksevahendite alaste pettuste ja võltsimiste, sealhulgas suuremahuliste maksekaardipettustega (eriti sellistega, kus kaarti pole tehingute sooritamisel vaja ette näidata), ning muid mittesularahalisi maksevahendeid ähvardavad uued ohud ja kuritegevuse toetamise.

Seda prioriteeti viiakse ellu kolme operatiivse tegevuskava abil, mis käsitlevad 1) infosüsteemide vastu suunatud ründeid, 2) laste seksuaalset ärakasutamist ja 3) mittesularahaliste maksevahenditega toime pandavaid pettusi. Nõuetekohaselt tuleks arvesse võtta eelmise poliitikatsükli raames küberkuritegevuse prioriteediga tegeledes saadud kogemusi.

2. *Teha järgmist: 1) takistada selliste kuritegelike organisatsioonide tegevust, kes on seotud kanepi, kokaiini ja heroini suuremahulise salakaubaveoga ELi, 2) tegeleda kuritegelike võrgustikega, kes on seotud mitut liiki narkootikumidega ebaseadusliku kauplemisega ELi turgudel ja nende sealse levitamise, ning 3) vähendada sünteetiliste uimastite ja uute psühhoaktiivsete ainete tootmist ELis ning lõhkuda kuritegelikke organisatsioone, kes on seotud nende tootmise ja levitamise ning nendega kauplemisega.*

Seda prioriteeti viiakse ellu kahe operatiivse tegevuskava abil, mis käsitlevad 1) kanepit, kokaiini ja heroini ning 2) uusi psühhoaktiivseid aineid ja sünteetilisi uimasteid.

Nõuetekohaselt tuleks arvesse võtta eelmise poliitikatsükli raames kokaiini, heroini ja sünteetiliste uimastite alaste prioriteetidega tegeledes saadud kogemusi.

3. *Takistada kuritegelikke organisatsioone, kes hõlbustavad ebaseaduslikku sisserännet sellega, et pakuvad ebaseaduslikele rändajatele rännet hõlbustavaid teenuseid peamistel ELi välispiiri ületavatel ja ELi-sisestel rändeteedel, keskendudes eeskätt sellistele organisatsioonidele, kelle meetodid seavad ohtu inimelud, kes pakuvad oma teenuseid internetis ja kasutavad oma ärimudeli raames dokumendipettust.*

Seda prioriteeti viiakse ellu ühe operatiivse tegevuskava abil. Nõuetekohaselt tuleks arvesse võtta eelmise poliitikatsükli raames ebaseadusliku sisserände prioriteediga tegeledes saadud kogemusi.

4. *Võidelda organiseeritud varavastase kuritegevusega, keskendudes selliste väga liikuvate kuritegelike organisatsioonide takistamisele, kes tegelevad kogu ELis organiseeritud varguste ja sissemurdmistega. Hõlmatud peaksid olema ka kuritegelikud organisatsioonid, kes rakendavad uusi tehnoloogiaid või tõhustatud vastumeetmeid, mille puhul kasutatakse ära piiriülese jälgimise vahendite puudulikku koostalitlusvõimet.*

Seda prioriteeti viiakse ellu ühe operatiivse tegevuskava abil. Nõuetekohaselt tuleks arvesse võtta eelmise poliitikatsükli raames organiseeritud varavastase kuritegevuse prioriteediga tegeledes saadud kogemusi.

5. *Võidelda ELis inimkaubandusega, mis on seotud kõigi ära kasutamise vormide, sealhulgas seksuaalse ja tööalase ära kasutamise, ning lastega kaubitsemise kõigi vormidega.*

Seda prioriteeti viiakse ellu ühe operatiivse tegevuskava abil. Nõuetekohaselt tuleks arvesse võtta eelmise poliitikatsükli raames inimkaubanduse prioriteediga tegeledes saadud kogemusi.

6. *Halvata aktsiisipettuses ja varifirmadega seotud ühendusesiseses pettuses osalevate kuritegelike organisatsioonide ja spetsialistide tegutsemisvõime.*

Seda prioriteeti viiakse ellu kahe operatiivse tegevuskava abil, mis käsitlevad aktsiisipettust ja varifirmadega seotud ühendusesisest pettust. Nõuetekohaselt tuleks arvesse võtta eelmise poliitikatsükli raames aktsiisipettuse ja varifirmadega seotud ühendusesisese pettuse prioriteediga tegeledes saadud kogemusi.

7. *Takistada kuritegelikke organisatsioone, kes on seotud ebaseadusliku tulirelvadega kauplemise ning nende ebaseadusliku levitamise ja kasutamisega.*

Seda prioriteeti viiakse ellu ühe operatiivse tegevuskava abil. Nõuetekohaselt tuleks arvesse võtta eelmise poliitikatsükli raames tulirelvade prioriteediga tegeledes saadud kogemusi.

8. *Takistada kuritegelikke organisatsioone, kes on seotud keskkonnavastase kuritegevusega, täpsemalt looduslike liikidega kaubitsemise ja ebaseadusliku jäätmeveoga.*

Seda prioriteeti viiakse ellu ühe operatiivse tegevuskava abil.

9. *Võidelda kuritegelike organisatsioonide kriminaaltulu tõhusat konfiskeerimist silmas pidades kriminaaltulu teenimise ja rahapesu vastu ning hõlbustada kuritegeliku vara tagasivõitmist, võttes eeskätt sihikule rahapesuga tegelevad sündikaadid, kes pakuvad rahapesuteenuseid muudele kuritegelikele organisatsioonidele, ja kuritegelikud organisatsioonid, kes kasutavad ulatuslikult esilekerkivaid uusi makseviise kuritegevusest saadud raha pesuks.*

Seda prioriteeti viiakse ellu ühe operatiivse tegevuskava abil. Ühtlasi rakendatakse seda prioriteeti ühise horisontaalse strateegilise miinimumeesmärgina kõiki muid asjaomaseid kuritegevusvastase võitluse prioriteete käsitlevate mitmeaastaste strateegikavade ja operatiivsete tegevuskavade abil. Äärmiselt oluline on vältida tegevuse dubleerimist ja tagada kõnealuse operatiivse tegevuskava ja kõigi muude operatiivsete tegevuskavade vaheline kooskõlastamine. Seetõttu määratakse erinevate operatiivsete tegevuskavade strateegilise eesmärgi rakendamiseks iga prioriteedi jaoks vastavad ekspertidest meetmejuhid.

Kõnealuse operatiivse tegevuskava eksperte võib vajaduse korral kutsuda osalema muid operatiivseid tegevuskavasid käsitlevatel koosolekutel, et toetada mitut operatiivset tegevuskava hõlmavate meetmete rakendamist. Kõnealuse operatiivse tegevuskava juht korraldab horisontaalseid kohtumisi selle lähenemisviisi tugevdamiseks iga operatiivse tegevuskava puhul. COSI vaatab eespool kirjeldatud töökorra 2019. aasta sügiseks vahehindamise raames läbi.

10. *Võidelda dokumendipettusega ELis, võttes sihikule kuritegelikud organisatsioonid, kes on seotud osaliselt ja täielikult võltsitud dokumentide valmistamise ja pakkumisega teistele kurjategijatele.*

Seda prioriteeti rakendatakse horisontaalse prioriteedina mitmeaastast strateegiakava käsitleval üldseminaril, mille raames määratakse kindlaks ühised horisontaalsed strateegilised miinimumeesmärgid, ning samuti vastavaid kuritegevusvastase võitluse prioriteete käsitlevate operatiivsete tegevuskavade abil. Vajaduse korral võivad dokumendipettuse valdkonna eksperdid abistada muude valdkondade eksperte nende konkreetse valdkonna meetmete operatiivse rakendamise arutamisel. Selle horisontaalse prioriteedi rakendamiseks tuleb erinevate operatiivsete tegevuskavade raames määrata vastavad meetmejuhid, kes moodustavad horisontaalse eksperdirühma operatiivmeetmete koordineerimiseks operatiivsete tegevuskavade vahel. Kõnealune horisontaalne eksperdirühm tuleb kokku enne operatiivset tegevuskava käsitlevaid seminare, et määrata kindlaks vastavates operatiivsetes tegevuskavades kajastatavad operatiivmeetmed. Rühma juhib vabatahtlik liikmesriik ning toetavad Europol ja Frontex. COSI otsustab lähtuvalt tulemustest, mis selguvad kriminaaltulu ja rahapesu ning kuritegeliku vara tagasivõitmist käsitleva kuritegevusvastase võitluse prioriteedi 2019. aasta sügiseks läbiviidaval töökorra hindamisel, kas kohaldada kõnealust töökorda ka dokumendipettust käsitleva ELi kuritegevusvastase võitluse prioriteedi puhul;

TEEB COSI-le ÜLESANDEKS (tema volituste piires¹⁹ ja nagu on täpsustatud nõukogu 27. märtsi 2017. aasta järeldustes organiseeritud ja rasket rahvusvahelist kuritegevust käsitleva ELi poliitikatsükli jätkamise kohta) koordineerida, toetada, jälgida ja hinnata mitmeaastaste strateegiakavade ja iga-aastaste operatiivsete tegevuskavade elluviimist. Erilist tähelepanu tuleks pöörata tegevuse tulemuste vahe- ja lõpphindamisele, et mõõta strateegiliste eesmärkide saavutamist.

COSI peab tagama liidu sisejulgeoleku tugevdamiseks vajalike operatiivmeetmete rakendamise sidususe, sealhulgas liikmesriikide asjaomaste asutuste vahel ning ELi ametitega tehtava tõhusa koostöö. COSI peab tegema koostööd ka asjaomaste nõukogu ettevalmistavate organitega, et tagada kõnealuste kuritegevusvastase võitluse prioriteetide rakendamise koordineerimine muude poliitikavaldkondadega, eelkõige liidu välistegevuses;

KUTSUB kõiki nõukogu ettevalmistavaid organeid võtma neid prioriteete arvesse oma vastavates poliitikavaldkondades, pidades seejuures nõuetekohaselt kinni aluslepingute sätetest;

KUTSUB komisjoni, liikmesriike, justiits- ja siseküsimumuste asutusi ning Euroopa välisteenistust ÜLES kaaluma ELi poliitikatsükli raames kokku lepitud meetmete tõhusaks toetamiseks kõiki rahastamisvõimalusi;

KUTSUB liikmesriike ÜLES kasutama organiseeritud ja raske rahvusvahelise kuritegevuse vastu võitlemiseks lisaks traditsioonilisele kriminaalõigusel põhinevale lähenemisviisile aktiivselt ka alternatiivseid ja täiendavaid lähenemisviise ja vahendeid;

KUTSUB Europoli ÜLES koostöös liikmesriikide ja asjaomaste ELi asutustega tegema 2019. aasta jooksul uute, muutuvate või esilekerkivate ohtude kohta vahekokkuvõtte, pöörates erilist tähelepanu ELi kuritegevusvastase võitluse prioriteetidele, ning esitama nõukogule vahearuande.

¹⁹ ELT L 52, 3.3.2010, lk 50.